

Plenum

Tisdag 3.11.2020 kl. 14.00—20.59

13. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om utsläppande på marknaden av konfliktmineraler och malmer av dessa

Regeringens proposition RP 203/2020 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 13 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet.

För remissdebatten reserveras högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet.

Debatt

18.11 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksellä eduskunnalle laiksi konfliktimineraalien ja niiden malmien markkinoille saattamisesta on tarkoitus parantaa näiden mineraalien hankintaketjujen läpinäkyvyyttä. Konfliktimineraaleja ovat konflikti- ja korkean riskin alueelta tuotava tina, tantaali, volframi, malmit sekä kulta. Näitä mineraaleja käytetään laajasti muun muassa puhelimissa, tietokoneissa, kameroissa, lentokoneissa, lääkinnällisissä laitteissa sekä koruissa. Konflikti- ja korkean riskin alueita ovat alueet, joilla on käynnissä tai on ollut aseellinen konflikti tai muuten hyvin epävakaa tila.

Konfliktimineraaleihin ja niiden tuotantoon liittyy paljon kehitysmahdollisuuksia mutta myös ongelmia. On alueita, joissa näistä mineraaleista saatavia tuloja käytetään esimerkiksi väkivaltaisiin konflikteihin tai ihmisoikeusrikkomuksiin. Väkivaltaisten konfliktien lisäksi näillä alueilla saattaa esiintyä myös ihmisoikeusloukkauksia ja muun muassa näihin liittyvää lapsityövoiman käyttöä, seksuaalista väkivaltaa ja rituaalisesti ja kulttuurillisesti merkittävien paikkojen tuhoamista.

Yhtenä keinona ongelmien vähentämiseksi Euroopan unioniin on perustettu toimintaketjun due diligence -järjestelmä, jolla asetetaan velvoitteet sellaisille tuojille, jotka tuovat konfliktimineraaleja. Tämä järjestelmä asettaa mineraaleja tuoville yrityksille uusia velvoitteita. Vastuullisen yritystoiminnan kautta voidaan tukea luonnonvarojen kanavoitumista kyseisten alueiden kehittämiseen.

Konfliktimineraalien tuontia koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus, niin sanottu konfliktimineraaliasetus, annettiin vuonna 2017. Tässä asetuksessa on melko tarkat säännökset konfliktimineraaleja koskevista toimitusketjun due diligence -velvoitteista, suomeksi sanoen asianmukaisen huolellisuuden järjestämisestä. Nämä konfliktimineraaliasetuksen säännökset ovat suoraan myös Suomea ja suomalaisia yrityksiä velvoittavia. Kansallisesti jää säädettäväksi Suomen toimivaltainen viranomainen, joka olisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto eli Tukes. Tukesilla on tähän tarvittava osaaminen ja viranomais-

Punkt i protokollet PR 138/2020 rd

valtuudet. Myös Tullilla on omaan toimialaansa liittyvä rooli konfliktimineraalien tuonnissa.

Hallituksen esityksessä on lisäksi säännökset tarvittavista tarkastusoikeuksista ja tiedonsaantioikeuksista. Esityksessä on Tukesin toiminnan tueksi ehdotettu myös joitakin hallinnollisia toimenpiteitä, joista uhkasakko on järein. Hallituksen esityksellä Suomen konfliktimineraaleja koskeva järjestelmä saadaan Euroopan unionin edellytysten mukaiseksi.

Tämän lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet.